

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год 6-ій пополудні.
Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесени по 15 кр. від стрічки.

Тридержавний союз.

(+) Недавно наступила в Італії зміна міністерства, а кожда така зміна викликає там питанє над тридержавним союзом і звідси починає ся межинародна розправа над єго дальшим існуванєм і відновленєм. Спершу появляють ся інтерпеляції на сю тему в італійській парламенті, відтак обговорює се дневникарство італійске, французке і німецьке, а при тім появляють ся дневникарські розговори з визначними державними мужами в сій справі, в яких они висловлюють свої погляди і політичні вигляди. Так само і тепер стало ся, коли керму в Італії взяло в руки міністерство Цанарделі-Джіоліті, якби на доказ сего, що тридержавний союз в Італії не оснований на підвалинах народного ідеалу, але зависимий є від доброї волі державних керманців.

Доси всі італійські міністерства і міністри заграничних справ приймали спадщину Крістіано без застережень засадничих, але з кождим пересиленєм слабло почутє нерозривности і тривкости тридержавного союзу. Недавно італійський міністер-президент Цанарделі мав з одним американським дневникарем розговор про віднові тридержавного союзу, звернений передовсім на берлинську адресу, але сей розговор звернув на себе пильну бачність також у Відні. Цанарделі висловив ся іменно, що Італія уважає услівем віднові тридержавного союзу заключенє корисних цлових договорів.

Тим самим він говорив по думці ріжних господарских товариств в Італії, які

побоюють ся, щоби ввозови італійского вина, овочів і иньших природних плодів до Німеччини не кладено великих трудностий. Італійці є політики холодного розуму і задлятого не є се імовірним, щоби они підвисненєм ціла на їх сирі плоди дали ся приневолити до зірваня важного для них союзу. Між усіма романськими народами є іменно Італійці сею народностю, що кермує ся в політичних справах найбільш холодним розумом а менше фантазією і пристрастю. Вирахованим Італійцям певно не впаде на думку, задля якоїсь примхи про підвисненє ціла політично відокремити ся.

Цанарделі висловив думку, що для Італії вельми важною справою є удержанє приязни з Францією. Французкі дневники вельми втішили ся тими словами італійского міністра-президента, лише «Republique Française» думає, що се дуже гарно, але оно так виглядає, начеб Італія хотіла навязати приязні відносини з Францією ддятого, щоби ціну свого союзу в Берліні підогвати в гору. Ся злослива замітка французского дневника є властиво компліментом для дипломатичої хитрости Цанарделі, котрий яко італійський керманец державний має задачу «ціну союзу» в Берліні і у Відні, як можна, найвисше підогнати. Але таке само право мають також обидва иньші союзники роздумати, чи від них не вимагає ся заобогато. Іменно Австро-Угорщина буде приневолена відняти дещо з тих цлових уступок, які зроблено Італії в 1892. році. До сего належить передовсім т. зв. винно-цлова клявзуля, котрою значно обмежено ціло від італійских вин. Вже тоді викликала та постанова великі жалі між тирольскими і

долішно-австрійскими виноградниками, котрі злякали ся значного ввозу італійских вин. Се побоюванє не справдило ся в такій мірі бодай що-до північних країв австрійских, бо консументи тих країв все таки волять тутешнє вино, як італійске. Але з того опору, який роблять в сій справі послы дотичних австрійских країв і виноградники, можна сподівати ся, що Італії не буде в договорі признанє так низьке ціло як доси. Австро-Угорщина находить ся отже в подібнім положеню як Німеччина, хоч так само у Відні як і в Берліні зарівно бажають віднові тридержавного союзу. Годі однак допускати, щоби у Відні бачили потребу дати окремую ціну Італії за те, бо в часі заключеня першого союзу з Італією в р. 1887. і підчас пізнійшої єго віднові були відносини між Австро-Угорщиною а Росією заострені і можна було побоювати ся, що дійде до війни задля балканського півострова. Тоді то було для Австро-Угорщини вельми важною справою, охоронити полудневу сторону. Однак тепер нема ніяких суперечок між Австро-Угорщиною а Росією; віденський і петербурский двір порозуміли ся між собою що-до справ на Балкані і не думають про се, щоби виступати неприязно супротив себе. З сими обставинами повинна Італія числити ся. Так само змінили ся взаємини між Францією а Німеччиною. З того часу, як занедало націоналістичнє сторонництво у Франції, не потребує Німеччина з такою тривогою споглядати на Париж, як давнійше. Сими політичними обставинами обусловлені є основи, на яких розпочнуть ся переговори поміж Віднем, Берліном а Римом. Зїзд гр. Більова, німецького канцлера,

Пожар Риму за Нерона.

Орація Маруккі*).

До богато прикrostий, яких дізнали сами часами католики разом зі Святійшим Отцем, треба причислити ще один віхоть, опублікований проф. Каролем Паскалем. Сей ультра-гіперкритик старає ся з кілька фраз Тацитових висувати, що пожар Риму за сього людського потвора, яким був Нерон, сповниди християне і що християне перших віків стали віщунами повочасного авархізму. Ото раз!

Під таким титулом «Пожар Риму за Нерона» видав дльце проф. Кароль Паскаль, на яке звернено загальну увагу. Паскаль доводить в своїй праці, що страшний пожар Риму, який лютив в липни 64. року нової ери і приписуваний загально Неронові, треба противно приписати ділові християн; а на піддержанє своєї тези наводить навіть кілька місць з Нового Завіту, які треба пояснювати в цілком иньший спосіб.

Се дуже тяжке обжалованє, що противоричить тому всьому, що доси писало ся на сю тему, та дуже нарушує повагу християнства, не належить проте відноситись до сього рівнодушно та дозволити, аби публіка уважала ар-

гументи Паскала незбитими, а противно держатись гадки, що досі уважалась за ненарушиму.

Не можливо відповісти на борзі кількома словами на монографію малої будівлі, але довго студіюваної і опрацьованої, Паскала; і на ню дійсно або другі відповідать, або я сам в «Новім збірнику археології християнської».

Але на разі вважаю за конечне і скорє подати кілька найважійших доказів, що доказують нестійність нової тези.

Звісне, що Светоній і Діон Кассій приписують пожар Риму ринучо Неровові, а Тацит, хотий являє ся трохи певним з початку нещастя, але ошєля прилучає ся до гадки, що винить проступного царя за справника сього великого злочину. Паскаль не зважає на достовірність сих писателів і розуміє так, начеб вони се написали лише з ненависти до Нерона, а додає, що на всякий спосіб сам Тацит був би тої гадки, що християне признали ся до своєї вини. От власне слова літописця римського, який розповівши про се, що всі були переконані і певно знали, з чьєї волі і на чий приказ счинено пожар, описує далі: «Ergo abolendo rumorі Nero subdidit reos et quae sitissimis poenis christianos appellabat». Він власне хоче сказати, що Нерон приказав вишукувати християн, аби усунути від себе всяке підозрінє і тому казав їх шукати, бо були вже зненавиджені від народу; звідси видко ясно, що Тацит вказує на християн наче на невинних козлів, що мали стати

жертвою сього злочину. Відтак видавши безсторонний суд на релігю християнську, пише: «primo correpti qui fatebantur deinde indicio eorum multitudo ingens, haud perinde in crimine incendii quam odio humani generis convicti sunt».

Паскаль думає, що Тацит хотів сказати, що деякі християне признали ся до злочину пожару Риму; але ясна і очевидна, на мою думку, інтерпретація така «fatebantur» хоче сказати, що вони признали ся, що єуть християнами; а вжеж, всляб се признанє було відносило ся до пожару, обвиненє було б ясне і скінченє, не було б тоді ніякого сумніву і не можна б пояснити гадки писателів, так дуже навіть ворожбї Неронові, що єму приписують се нещастє. Рівнож не можна припустити і такого поясненя, яке він дає «haud perinde in crimine incendii quam odio humani generis convicti sunt», начеб ту сказано, що християнам доказано не лише злочин пожару але і ненависть до роду людского. З сього місця мусить ся вносити, що їм власне не доведено злочину пожару.

А вкнці чиж не можна припустити, що, коли обвиненє о пожар Риму так застрашаючо важке, Тацит не був би висказав подібного сейчас по їм, говорячи, що християнам доказано не лише одно, але і друге? І чомуж обвиненє о ненависть до людей стало таке непевне, хитке, абстрактне в прирівнаню до тамтого так дуже реального і страшного, що привело ціле міясто в розпукку?

*) Славний професор археології, ученик Джамбатіести де Россі.

з кн. Айленбургом, німецьким амбасадором, у Відні, а сих обидвох в італійським міністром президентом Цанарделім вказують на те, що почали ся вже заходи про віднову тридержавного союзу і можна майже напевно сподівати ся, що тверезе обдумане всіх обставин не змінить нічого в тридержавнім союзі. Справа є однак такої ваги, що ми ще раз до неї повернемо.

З політичного поля.

Теперішній кабінет в Австрії не лише терпеливістю та витривалістю хоче перемогти народні спори в парламенті але і енергічним змаганєм для поліпшення економічного біту звернути увагу народів на пильше поле діяльності. Раз порушену справу водних доріг правительством підняло з готовістю та енергією і, як доносять з Відня, переговори що-до сеї справи межі референтами міністерств є вже на покінченю і тепер лише ще рада міністрів має рішити про внесення. В правительствених кругах думають, що будова каналів не розпочне ся перед роком 1906, бо до сего часу буде тривати ревізія траси, випрацьоване поодиноких проєктів та переведення виваження. — Тарифова комісія промислової ради випрацювала в kwestії будови водних доріг справозданє і внесення. В сїм справозданю читаємо, що через будову каналу Дунай-Одра-Висла, опадности на перевозі товарів вивесуть звиш 13 мільонів корон річно. — Також і що-до суходутних комунікаційних средств не устає праця в міродатних кругах. Тарифовий комітет прибочної промислової ради ухвалив революцію, домагаючу ся від правительства скорого видання закона, яка в однастайний спосіб управильнила би приписи, дотично будови руху залізничних шляхів, які служать для промислових цілей. Рівнож заявив ся комітет за дальшим розширенєм телефонічної сітки, іменно в напрямі до полудневої Німеччини і горішньої Австрії та за зниженєм телефонічних оплат.

В Парижі викликає толки намірена подорож міністра заграничних справ Делькасо до Петербурга. Зразу була лише така поголоска, а тепер она вже набирає певности, бо доносять з Парижа про речинець подорожи, іменно прикінци цвітня. Зверхник заграничної французької політики удає ся над Певу, щоби там особисто зійти ся зі своїм російським товаришом гр. Лямбедорфом, якого ще не знає. В дипломатичних кругах говорять, що Делькасо скористає також з нагоди, щоби доповнити умови, які перед місяцем провадив в Петербурзі шеф генерального французького штабу. Подорож мі-

ністра Делькасо, як також відкликанє з Парижа військового аташе гр. Марксена стверджують, що француско-російський союз не потерпів в нічмі за кабінету Вальдек-Русо.

Італія ненадійно одержала несподіваний дарунок зза океану. Дармо боролася з Менеліком за «етіопське цїсарство» по трупах своїх синів мусїла цофати ся з Африки, — а тут приходить до безкровного і мирного успіху аж в полудневій Америці. Не є се вправді колонія, але щось немов велика італійська оселя, яка почуває ся до спільности з метрополією. Ото недавно прибула до Риму з Buenos-Aires, столиці Аргентини, депутация, щоби в Пантеоні зложити щирозолоту пропамятну таблицю на гробі короля Гумберта. Сей торжественний акт, доканий при участі міських та правительствених властей, перемінив ся в маніфестацію братерства Італії і полуднево-американської республіки. Бож і Аргентина є нині майже виключно італійською колонією, бо до неї звернена еміграція з полудневої Італії. Вже нині на 4 і пів мільона мешканців, розкинутих по величезних просторах Аргентини є звиш мільон Італійців. В Buenos-Aires на 820.000 мешканців находить ся 200.000 Італійців, межі якими находить ся особистости знатні становиском і мастком. Банки і промислові заведеня є в руках Італійців, а новоприбуваючих земляків італійське колонізаційне товариство поселяє на закуплених просторах землі в одноцільній, збитій масі. Згадає депутатия бразилійських Італійців мала на цілі звернути італійську еміграцію цілковито до сеї т. зв. латинської Америки.

З Трансвалю є мало вїстий. Войсковий співробітник газети Daily News оцінює положеня Англичан в полудневій Африці дуже эле. Кажє, що одиноким жерелом вїстий з поля борби суть лиш викази убитих і ранених. З тих виказів показує ся, що в п'ятьох послїдних днях, від понеділка до п'ятниці минушого тижня, вели ся борби в 33 ріжних місцевостях, розкинутих на просторі так великім, як в Європі чотирокутник, означений місцевостями: Генуа-Тулуза-Остенда-Дрездно. Дальше так пише: Френч навіть не пробовав держати ся в Піт-Ретіф; з Фреде уступили наші війська в послїдних днях; Смітфільд, Вененер, Ягерсфонтен, Філіполіс, Форесмість, Петрусберг, Ермельо, Кароліна, Вольманstrand, вже давно покинені Англіїцями. Може бути, що ще зможемо удержати ся в Вентерсдорпі; Ліхтенбург ще в наших руках. Вирочім ціла територія, яку ми держимо в своїх руках, складає ся з трьох вузеньких смужок вздовж залізничного шляху. В таких услїях не може дивувати, що Бури відкинули англійські жаданя, а можна сумнівати ся, чи коли небудь Англія буде могла розпочати на ново переговори в рівно ко-

рисних услїях. — Натомість прихильні міністерству часописи уважають положеня англійських військ корисним, і сумнівають ся о успішнім закінченю війни, хоч вірають, що війна ще довго протягне ся.

З Перзії принесли російські часописи сензацийну вїсть. Іменно загорілі магомеданці, а особливо мулли рознустили по цілім краю поголоску, немов би шах перекій в часі свого послїдного побуту в Європі вирік ся віри отців і перейшов на християнство. Та поголоска викликала в столиці держави як і в цілім краю велике заворушенє. В Тегерані кількатисячнатовпа сфанатизованих Перзів кинула ся на арсенал, аби забрати звідтам оружє і ударити на палату шаха. Однак воєк, що стояв на варті, вспів ще в час замкнуті залізнї ворота арсеналу. Завдяки тій проволоці вєшли надійти війська і розігнани товпу. Богато ворохобників арештовано.

Китайську kwestію в цифрах представляють ось як: З обчислень в Пекіні переконано ся, що ґрунтовий і збіжевий податок, морські мита, мито на опію і лікін дають річно 65 мільонів долларів в золоті. Колиб заведено нові податки (пр. від соли) і підвишено існуючі, можна би віднести видатність податку до 150 мільонів. З сего треба оплатити державні видатки, які не повинні би перевищити суми від 45 до 50 мільонів. З осталої суми 100 мільонів річно, можна би в протягу 20 літ оплачувати проценти та сплатити позичку, зятягнену на заплату відшкодованя. — Сї числа представляють ся дуже гарно, але лише на папері. Бо в дійности они зменшили ся не до пізнаня, колиб побором податків мали займатись мандарини. А віддати цілу скарбову адміністрацію в руки чужосторонних урядників, значило-б знищити державну самостійність Китаю.

Новинки.

— Календар. В п'ятницю: гр.-кат. Никона, Лїдїї; рим.-кат. Велика П'ятниця. — В суботу: гр.-кат. Захарїї, Якова; рим.-кат. Целестина.

— Про діяльність «русского клубу» пише «Дѣло»: «При малім своїм числі «русский клуб» не міг вже зараз в перних двох місяцях порушити багато важїйших справ руского народу, тим більше, що звиш половина того часу зійшла в парламенті цілком марно на справах чисто формальних і сварнях межі Чехами та Німцями або поодинокими сторонництвами Німців. Вільшу акцію має «русский клуб» вести по Великодних святах ставленєм інтерпелляцій та внесенєм і виголошуванєм промов. Приготовленя до сеї акції клуб робить, і в часі святачних ферїї має порозуміти ся також з незалежними послами соймовими. Не одна справа вимагає, щоби над нею добре застановити ся і докладно єї обговорити. Не можна виривали ся легко з не-

Відтак друга фраза в тїм самім місці Тацитта гідна особлившої уваги; там він говорить, що від величезних мук і тортур, якими Нерон жостоко мучив християн обвинених о підпаленє Риму, зворушував ся нарід, тому, що їх убивано не для загальної користі, але для вдоволеня жостокости одного «miseratio oriebatur tamquam non utilitate publica sed in saevitiam unius absumerentur». (Тацит Ann. I. XV). Сих слів не можна-б вияснити, «если би були загально уважали християн за винних; а вжеж если би християне були винні сього страшного нещастя, причини загального спустошеня, то чи могло би було відчути ся у загалу се милосердє, се співчутє для них?»

І як можна було говорити, що вони не покутували для загального хїсна? Загал власне бажав би їх загально вигубити, аби з їх смертю освободити Рим від секти підпалачів; а Нерона були-б уважали за местника прав людскости, а не за жостокого тирана.

Нїхто з безчисленних ворогів християнства, від самого початку, ніколи не обвиняв християн о сей страшний злочин, начеб вони хотїли знищити столицю держави. Християнам не хибувало противників, що закидали їм ще страшнїйші, ще більше жортокі обвинєня, вистанє навести се, що їх уважано за публичних ворогів і що на своїх тайних сходинах забивали дїтий та випивали їх кров. Але нї один не сьміє бризнути їм в лице страшної вини пожару Риму, що було би їх знищило і було-б неу-

страшним оружєм у ворогів. І чиж можна припустити, аби вислід процесу, який казав зарядити Нерон і по котрім, шєля думки Паскаля, доведено християнам вину, був би хоть один замовчав се діло, що вистарчало, аби всіх видати перед закон і суд? І чиж можна думати з другої сторони, аби процес і його наслідки були лишили ся відтак такими тайними або бодай сумнівими, проти інтересу самого царя і автори трохи пізнїйші не були-б його пізнали? І се все було-б лишило ся такою тайною через тільки віків?

Проте вєї гіпотези Паскаля безпідставні, на які згодитись не можна.

* * *

Я певний сеї гадки, що хотяйби не можна доказати, що Нерон приказав вчинити пожар міста, і если навіть почало горїти цілком случайно (як я доказую також в моїй новій книжці археології християнської), то жорстокий цар певно був би послужив ся такою нагодою для дурних своїх цілей і був би казав розширити огонь для марної слави, бо хотїв перебудувати місто краснїйше і правильнїйше та подати своє імя.

Якжеж повстав великий гнів народу ізза сього нещастя, хотїв звалити вину на кого небудь, то тоді вказав на християн, як на справників сього проступку і тому карано їх вишукуваними карами, які живо описує Тацит.

Також не остоює ся і сей аргумент, що

Затибрь, де мешкало багато християн, не було дїткнене пожаром; то сейчас насуває ся відповідь, що не дуже бажало ся Неронові відбудувати дїльницю влєбєйську, підчас коли бажав передовсім перебудувати на правильний лад більше аристократичну часть Риму. Але тут насуває ся закид, що він не був би дозволив спалити своєї палати і звищити тільки діл штуки, в яких він так любовав ся. І певно він не бажав такої шкоди у власній хатї: але хтож міг представити його уподобаню страшні наслідки пожару, що хотїв розширитись і на красне місце?

Оставало-б перейти ще часть важнїйшу і проворнїйшу Паскаля, що відносить ся рівнож до науки християнської і осуджує, що між першими християнами було много страшних революціонерів і фанатиків, що були способні вчинити такий вікчемний злочин, і послугує ся довірливим пояснюванєм деяких місць святаго Письма, котрі могли були побудити до сього.

Але ся часть вимагає більшого застановленя і переведеня і дійсно буде належно переведена в «Новім збірнику археології християнської»; там докаже ся, як нова теорія о сих анархістах християнах не має місця з точки погляду пояснюваня письма святаго в сей спосіб і з самого поведєня перших християн і як сей злочин, приписуваний їм, історично є цілком неправдивий.

Могли найтись, се правда, фанатики з одної

переробленими, неперетравленими річками та на-
ражати ся на поразення, а треба старати ся, що-
би руских послів трактовано на серію, щоби они
мали повагу в парламенті. Часу ще буде до-
сити, сіпшити ся на силу нема потреби, а пере-
хоплювати ся не було би добре. — Чи не а-
люзія се до д-ра Коса?

— **Закупно фільварку селянами** В селі Сели-
сках, винницького повіту судового, кунило 35 го-
сподарів, виключно Русинів, від Івана Міллера
фільварок з 80 моргами поля в ниві «Штаде-
ривка», за ціну 24.000 корон, і розпарцелювали
поле поміж себе. Ціна зовсім приступна, бо морг
випадає тільки по 300 кор. Треба зауважати, що
ціла повисна недвижамість була перед 30 ро-
ками власністю громадян, та вимкнула ся їм
з рук в часі голоду в р. 1856, коли то за без-
цін перейшла в руки пінші, які відтак на тім
зробили добрий інтерес. При теперішнім кунні
замітне се, що Селищани набули тільки ґрунту,
не зацікавивши ся на ціну купна в ніякім банку,
а тільки межі собою, тай то, як говорять ся,
«на губу», бо не давали вірителям ніяких скрип-
тів довірних анї векслів. Така операція можли-
ва між тими людьми, що в цілій околиці знані
з своєї точности, чесности та «жидівської»
єдности. Повишу справу парцеляційну перевод-
ив В. Левницький, ц. к. нотар з Ванник.

— **Замах на царя** Лондонські дневники до-
носять з Петербурга, що позавчера зроблено
замах на життя царя. Коли цар находив ся при
бюрку в своїй палаті в Царскім Селі, ввійшов
до кімнати один з офіцерів его прибічної гвар-
дії і стрілив до него з револьвера. Стріл хви-
в, а офіцер другою кулею убив себе на місці. На
голос стрілів збігла ся служба і застала мер-
твого офіцера і царя блідого на лиці, але при-
томного. Заряджено строгое слідство, бо до-
гадують ся, що до заговору мусить належати
більше офіцерів з прибічної царської гвардії.

— **Осторога** Гамбурскій відділ міжнародного
союзу для опіки над емігрантами оголошує ось
таку відозву: В виду сумної події, що тисячі
молодих дівчат з міст і сіл, прибувши до вели-
кого міста, стають ся жертвою визиску, «Гам-
бурскій міжнародний відділ (Стоваришене про-
тив неморальности) чує ся приневоленим, звер-
нути ся з горячим прошенем до родичів, учи-
телів, опікунів і священників, аби зволили звер-
нути увагу всіх молодих дівчат на небезпеч-
ність, яке їм звідтам грозить. Ріжні людиці за
посередництва оголошень стягають дівчата до
великих міст, щоби їх оцісля загрипти де в якій
реставрації або каварни в Німеччині або за мо-
рем. Сі як раз міста є найнебезпечніші, бо
там дівчата падають жертвою неморальности.
Число тих жертв доходить до величезних роз-
мірів. Звертає ся отже увагу, що по всіх німець-
ких містах і в Гамбурзі (адреси: Fr. L. G. Neu-
mann, Paulstrasse 35, або: Fr. Marie Baumgar-
ten, Königstrasse 40/42) находять ся товариства
жіночі або міжнародні союзи, де можна даром
порадити ся і вишукати собі відповідну і без-
печну службу. В Лондоні існує також подібне
товариство, а адреса его: International Vigilance
Society, London.

— **В справі удержавлення польської гімназії в Ті-
шині** відбули ся вже в кільканацятьох містах
Галичини віча, на яких домагано ся від поль-

і сьвітські з другої сторони між християнами
першого віку; але ціла історія свідчить, що
власне в сих перших часах майже всі вірні бу-
ли героїчно розпалені любовию до Бога і любо-
вию до людей, навіть до своїх ворогів, а осо-
бливо вірні Риму, які заслужили собі ще перед
роком 64. на велику похвалу від апостола Па-
вла, що називав їх взірцем для других.

Проте чи можна припустити, аби ся гор-
стка тих трохи фанатиків християн — вели вза-
галі були — бідних, зневажених, була схорони-
ла ся перед населенем, кидавчи его в таке стра-
шне нещастя пожеару?

Але сі і прочі місяці переведуть ся в своїм
часі докладно в згаданім «Збірнику»; на разі
не вичерпано тези, але лише начеркнено. А ці-
люю сих кількох слів є виявити прикре вражінє,
яке вничила на мині і прочих книжка Паскаля,
в якій хоче доказати, що між учениками апо-
столів в Римі були предтечі тих анархістів, що
нині загрожують існуваню бего самого товари-
ства і через що від всіх є прокляті; в ній
хоче переконати, що находили ся загальні зло-
чинці між славними первомучениками Церкви
римської, між тими, що перші осьвятити землю
римську, проливаючи благородну кров за правду
і в обороні свободи і братолюбія роду люд-
ського.

З італійского переклав
Данило Зарічній.

ського Кола, аби оно навіть за ціну безглядної
опозиції домагало ся удержавлення сеї гімназії.

— **Злочин все вийде на верх** До арештів рав-
ського суду повітового привели перед кількома
днями два жандарми закованого в ланцухи Ан-
тонія Барамушача, властителя сто кількадеся-
тьох моргів поля і шсаря громадского в Річках.
Перед 13 роками застрелив він свою жінку, о-
голосивши перед сьвітом, що она померла від
удару коня. Служниця, одинокий сьвідок того
злочину, видала его тепер і він при арешто-
ваню признав ся до вини.

— **Дефракція на почті в Чернівцях**. Експеди-
тора Гаєра і експедиторку Лукашівну — як ми
вже доносили — піймано в Румунії. Крім них
увязнено яко співвинного почтового практиканта
Хобжинського, а ученика VIII кл. гімназ., Гра-
матовича, пошукує поліція.

— **Приїхав би, але нема за що** Магістратский
дефранднт Новіцкий не приїхав ще до Львова,
але находить ся вже на австрійській території,
в Фридланді. Львівский суд одержав вчера пись-
мо від фридландского староства, аби прислав
100 К на оплату подорожжя, бо тамошні власти
не мають ніякого фонду на такі цілі.

— **Студентські розрухи в Росії**. Вісти про неу-
далий замах на міністра внутрішних справ, Сі-
пягіна, потверджують ся. До Сипягіна стріляв
якийсь молодий чоловік на Невскім Проспекті,
але не влучив.

До Daily Telegraph доносять з Петербур-
га, що поліція викрила підземний льокаль, в я-
кім збирав ся революційний комітет. Там нахо-
дило ся тоді 72 осіб. По завзятій обороні ре-
вольверами увязнено всіх революціоністів. Крім
того поліція викрила три тайні друкарні, де скла-
дачками були студентки.

— **Оригінальний звичай на англійскім дворі**. Як
член королівської родини є присутний при якім
обіді в Англії, приняв ся звичай, лише єму
одному подавати воду до полокания уст при кін-
ці обіду. Початок сего звичаю є давний і див-
ний. Іменно в перших літах панования короля
Юрія не можна було знати, хто є льокальний,
а хто Якобїтом. Сі послїдні держали келишки з
вином над водою призначеною до полокания уст,
що мало означати, що пють вино на здоровле
«короля за водами», с. є. в Римі або в Ст. Жер-
мен. Коли про се дізнав ся король Юрій, при-
казав не подавати нікому води при столі. Хо-
тяй тепер анї чутки нема про Якобїтів, то сей
звичай остав аж до нині.

— **Дрібні вісти**. Бурмістр Криниць п. Знамі-
ровский, б. посол до державної ради, подякував
за дотеперішню гідність. — IV з'їзд всіх «Соко-
лів» славянських відбуде ся дня 29. і 30. чер-
вня і 1. липня в Празі заходом Союзу чесько-
славянських Соколів. — Брат Брешиого, убійника
короля Гумберта, поручник італійської армії, одер-
жав від Короля Віктора Імануїла позволенє пе-
реміняти своє назвище на «Корбі».

— **Гумористичний кутик**.

В пам'ятник.

Дам тобі одну пораду:
Ось прийшло на гадку,
Що у панни не обійдєсь
Сукня без «додатку».

*

Начіпляй вже там на сукни
Шовку, тюлю, плюшу,
Та носи хоть без «додатків»
Чисте серце й душу.

Добра заохота.

Гість: Чи ваша бритва остра?
Голяр (на провінції): Ой, борони Боже,
сїдайте пане без страху... нема чого боятися.

Сила співу.

— Моя донька на концерті так співала
«Люлі, люлі», що всі слухачі здрімали ся.

— А моя донька так заспівала «Плавай,
плавай по синьому морю», що всі дістали мор-
ської слабости.

Золоте руно.

Сучасна драма в 3. діях: Шибишевского.

(Конець).

Після докананого розлому між сьупругами
наступила безсонна ніч в домі Рембовских, а
третий акт застає Ірину і Рушица вже рано, як
надслухують кроків Рембовского, що замкнув
ся в своїй кімнаті, та цілу ніч міряв єї нерво-
вими кроками. Утому безсонної ночі з'їлюстру-
вав автор дуже вдачно тим, що в виду неща-
стя, яке поставило Рембовского межі божевіль-
ством а самоубійством, та серед поважної розмо-
ви, нагле обоє, Інка і старий Рушиц, вибухають
спазматичним сьміхом так, що він уділяє ся аж

авдиторії. Хто пережив в своїм житю тяжкі
хвилі родинних нещастя, сей відчує певно пси-
хологічну вірність такої реакції напружених
нервів.

Небавом опісля розгріваєсь також дуже
сильна сцена між ошуканим мужем Лонцким,
який довідав ся від своєї жінки про єї віролом-
ство, а виновником его нещастя Рембовским.
Лонцкий увільнив ся з посади і виїздить, а приї-
шовши поврацати свого бувшого настоятеля,
питає его лише о одно: кому завдячує житє
наймолодша дитина в родині Лонцких? Рембов-
ский, під страшною клятьбою, каже — неправ-
ду, що він вже від року зірвав всякі зносини
з панею Лонцкою, щоби зменшити вини жінки
в очах мужа і заспокоїти чувство батьківської
непевности. В надії, що свій гріх він вже до-
сити спокотував, Рембовский ще раз хоче на-
клонити Ірину, щоби она лишила ся коло него,
що він від тепер цілком змінить ся, буде ста-
рати ся за розривки для неї і веселе житє, про-
стить єї всі дотеперішні промахи і на будуче
буде вистерігати ся заздности. Але Ірина не хо-
че залишити свого любовника, а зверх того ви-
являє мужови, що уже за пізно, що она чуєсь
супроти него зганьбленою — після вашого, му-
щин, повнятя — і не могла би жити біля него
з чувством встиду і вини. Се довершило чашу
терпіння Рембовского, він виходить до другої
кімнати і стріляєсь.

В оповіданю змісту ми поминули сцену з
«незнакомим», який немов зображуючи неумо-
лимю руку смерті, входить до кімнати перед
хвилею рішеня Рембовского до самоубійства, і
накручує годинник, доки Рембовский має ще
побиватись в своїм горю. Сей епізод є обчислений
на чисто театральний ефект, бо не має навіть
глибшого символічного значіння. А може, здає
ся придуманий лише на виповненє третого акту,
який взагалі робить вражінє, що авторови не
ставало вже предмету і тому він повторяє ся
не лише в ситуаціях але навіть в словах. Та-
кож за пізно, бо аж в третім акті, слухач дові-
дує ся про дійсне відношенє межі Рушицом а
Рембовским, що іменно се батько і син. Впро-
чим перші два акти відзначають ся величавою
в своїй простоті будовою і знаменитим діяль-
гом. Особливо предовгу експозицію (як се вид-
ко зі вступу нашого оповіданя про зміст штуки)
автор умів вплести в сей спосіб в діяльог осіб,
що она не мучить, а запізнає нас докладно з
минулим житєм ділаючих осіб.

Що-до ідейної сторони штуки, видко з неї,
що автор стоїть на роздорожю і хоть знає, ку-
да треба іти, жаль єму ще покидати свої давні
стежки. Між повістєписателем а драматургом є
така різниця, як межі діялектиком, що у
двійку чи трійку переконанє противника всяки-
ми вдатними і невдатними аргументами, а як
не переконанє то переговорить, умучить своїм
балаканєм і таки зведе до купи свої кінці, — а
бесідником, який стає перед численними збора-
ми людей. Діялектик звичайно тратить всякий
резон в такій хвилі, мене ся, говорить малова-
жні річи, розволікає і нудить — а бесідник на-
ходить асні і поражаючі аргументи, лядідар-
ність стилю, гумор і пристрасть та своїм тем-
пераментом пориває за собою єю масову душу.
Як драматург Шибишевский видить, що му-
сить уживати таких простих і ясних аргументів
і давнійший проповідник «культу диявола» по-
кликєє ся на Бога і Его заповідь, наводить сло-
ва церковних писателів, а вкінці спалює навіть
бенгальский огник польского патріотизма, беру-
чи в оборону польских дефранднтів. Се послі-
дне стало ся дуже невдачно, бо немов підно-
сить дефракцію до народної ціхи Поляків і
Французів, лише що Поляк стріляє собі в лоб,
коли здефрандує, а Француз стає міністром..
Однак мимо такої нерівности, а часами некон-
секвентности, цілий настрій драми, як і переве-
денє теми заслугоує, щоби руский народний те-
атр познакомив з нею руску публику і провін-
цію взагалі і тому робимо отсе довше справо-
зданє з сеї штуки.

Гра артистів була дуже нерівна. Прикува-
ли до себе увагу і сердца публики знаменитою
грою п-ні Беднажевска (Ірина) і п. Сольский
(Рембовский). Дуже добрим був п. Гісровский
в роли Лонцкого, а п. Хмелінский грав вправді
добре ролю Рушица, але створив з него тип

якогось багатира-аристократа, немов лорда англійського, який вправді фундував один шпиталь, але міг би ще таких десять поставити. Після нас вірніше було би Рушица представити добродушним стариком, який хотів окружити перепихом свого природного сина Рембовського, сам ходить у витертій свитці. Зовсім хибно по-няв і вивів п. Тарасевич ролю Шесмицького, якого автор змалював самолюбним, а нарваням літературом-декадентом, який по честі і трупах других пре ся за вимареним в своїй хорій фантазії «золотим руном» пологою пристрасти. В інтерпретації виконавця виглядав Шесмицький як склеповий субект, що замість поетизувати, бере ся гіпнотизувати в роли уводителя. Таке фальшиве представлення одної з головних ріль пошкодило багато цілости штуки.

Телеграми.

Відень, 4. цвітня. Цісар удає ся дня 29. с. м. на три тижні до Будапешту.

Відень, 4. цвітня. Politische Correspondenz доносить з Берліна, що канцлер гр. Білов у-дасть ся з Венеції над озеро Комо і по 7 днях верне до Берліна. Стрїча з італійським президентом міністрів Занарделім не була предви-джена в програмі Білова і виїшла лише зі случайного(?) рівночасного побуту на дворці в Вероні.

Білгород, 4. цвітня. Урядовий дневникого-лошує покликає нового кабінету з др. Руїчом на чолі. Новий кабінет складає ся з 4 радика-лів, 2 неутральних і 2 постуупців.

Марсїля, 4. цвітня. Вчора рано зголосило ся до праці коло 5000 робітників, з яких приня-то лише 4000. Супокій триває в місті.

Париж, 4. цвітня. Агенція Гаваса доно-сить з Тульону, що находячі ся там російські панцирні кораблі одержали формальний розказ виплисти з тульонської пристани на час побуту італійської ескадри.

Париж, 4. цвітня. Тутешне виданє New-

York Herald-a доносить з Пекіна, що Япанія зо-бовязала ся письменно супроти Китаю прийняти на себе разом з Китаєм наслідки невідписаня манджурскої умови навіть на случай, колиб се мало довести до війни.

Капштат, 4. цвітня. До тепер случило ся тут 315 случаїв чуми, а з них 107 смертельних. Між помершими є 22 Европейців.

ВІСТІ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

— **Льомбард паперів на почгах.** Від дня 16. с. м. поштові каси щадничі у Відні будуть прий-мати в міру грошевих средств до льомбарду всі вартісні папери, які приймає австро-угорекій банк. На разі лише віденський уряд буде прий-мати папери до льомбарду; пізніше розширить ся те право і на інші коронні краї. Льомбар-довий процент установлено для державних па-перів і заставних листів австро-угорекого банку на $4\frac{1}{2}\%$, для інших вартісних паперів на 5% .

Адвокат

Др. Федак

переніс свою канцелярию на

ул. Сикстуску ч 48.

5-12

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,
яко гарна прикраса комнат

Картини: Верещагіна, Шевченко в домо-вині і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

О П О В І Щ Е Н Ё.

IX. ЗВІЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“

відбудуть ся в четвер дня 9. н. ст. мая 1901. о годині 10 перед полуднем в великій сали «Народного Дому».

П О Р Я Д О К Д Н Е В Н И Й:

1. Відчитанє протоколу Загальних Зборів з 14. мая 1900.
2. Справозданє Дирекції і Ради надзираючої за VIII. рік адм. (1900).
3. Комісії ревізійної за VIII. рік адм. (1900).
4. Внесеня Ради надзираючої:
  - а) в справі розділу надвижки доходу 96.995 кор.
  - б) „ „ винагороди 2-ох вибраних членів Дирекції, їх заступників і 3-ех членів Комісії ревізійної.
5. Вибір:
  - а) 6 членів Ради надзираючої на протях 3 літ на місце уступаючих по мысли §. 92. стат.: д-ра Теофіла Кормоша, д-ра Костя Левичкого, сов. Льонгіна Рожанковського, д-ра Да-мьяна Савчюка, д-ра Щасного Сельского і сов. Антона Дольницького.
  - б) 5 заступників членів Ради надзираючої на 1 рік.
  - в) 3 членів Комісії ревізійної і 1 заступника на 1 рік.
6. Внесеня Ради надзираючої в справі зміни статута.
7. Означенє числа членів Ради маючих вибрати ся на найблизших Загальних Зборах.
8. Інтерпеляції членів.

О год. 8. рано перед Зборами відбуде ся Богослуженє в церкві Успенія Пресв. Богородиці.

Президент Ради надзираючої
Григорий Кузьма

V. Загальні Збори товариства взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

відбудуть ся дня 9. н. ст. мая 1901. о годині 4 пополудни в великій сали «Народного Дому»

з слїдуємим порядком дневним:

1. Відчитанє протоколу з попередних Загальних Зборів.
2. Справозданє Ради надзираючої і Дирекції за V. рік адмін.
3. Комісії ревізійної
4. Розділ звску за р. 1900. в сумі: 6.782 кор. 04 сот.
5. Внесеня Ради в справі зміни статута.
6. Інтерпеляції членів.

Президент Ради надзираючої
Григорий Кузьма.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Програма від 1. до 16. цвітня 1901.

При співучасті військової музики 80 п. п.

1) Will Mora's, найліпша в світі пантоміна на потрійнім реку. 2) La belle Lilli загадочний годинник. 3) Castelli de Vere кольоратурова співачка. 4) Nadrage черевобесідник. 5) Petras комічний жонглер. 6) Anny i Willy Röhl комічні біциклісти. 7) Elza Hofer субретка. 8) Les Henry танцюристи. 9) Clara Ballein champion еквілі-брист. 10) Mr. Arghur зі своїми псами.

Що дня велике представленє. В неділю і сьвята два представленя. Що п'ятницї High Life представленє. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона, при ул. Кароля Люд-вика у Львові.

Colosseum ogrіte 12 газowymi печамп.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зареєстрованє в обмеженою порукою

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»)

приймає вкладки до опроцентования на 4%. Позички уділяють ся членам за сплатою $5\frac{1}{2}\%$ і 1% додатку на копшти адміні-страції, почавши від 200 корон і висше, до половини вартости гіпотекі на сплату в ратах до 10 літ.

Позички над 500 корон мусять бути інтабульовані, а до 500 кор., або інтабульовані, або в порукою 2 ручителів від-повідних.

Сьвященники не посїдаючі гіпотекі мусять крім поруки 2 ручителів предло-жити полісу житеву; обезпечатисє на жи-тє треба тільки через «Дністер» в ТОВА-ристві взаїмних обезпечень в Кракові.

Уділ членський вносить, 50 кор., вписове 2 кор.

Членом бути може тільки член обез-печений в «Дністрі».

З днем 31. грудня 1900 стан:

число членів	1857
фонд резервовий	6919 кор. 46 сот
вплачені уділи	73087 " "
вкладки щадничі	806808 " "
уділені позички	768737 " "
касовий оборот в 1900 році	2424157 " "

Інформації до позичок уділяє Ди-рекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністер»

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім кур-сі денним не числячи ніякої провізії.